PRINCIPII IMPORTANTE ÎN PREDAREA LIMBII ENGLEZE CA A DOUA LIMBĂ (LIMBĂ SECUNDARĂ)

NIȚA Mariana, asistent universitar, magistru în filologie, drd.

Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Litere,
Departamentul Limba Engleză și Limba Franceză Specializată

Teaching English will always challenge us to look for the most suitable approaches, theories, and methods that can help students to acquire fluent, natural, and authentic English. Teachers' role is to adjust their knowledge to learners' needs, interests and motivation. Today, pedagogical approaches differ widely because of a rich variety of teaching methods we are used to. Nowadays, there are different ways to teach English depending on our goals, our past experiences to learn and teach it and our social interaction. Our forthcoming research focuses on some beliefs and direct observations on learners who succeeded in acquiring great communicative skills that helped them in their professional lives by implementing some important principles and by analyzing the development of teaching methods from the past until today's post-methods era/or Covid-19 techniques, strategies that are transformed and adjusted to learners 'needs and interests.

Key-words: *needs assessment, learning objectives, teaching approaches, learning styles and strategies.*

Prezentul articol reunește cele mai cunoscute *teorii/metode/ipoteze* practicate de-a lungul anilor în cadrul predării limbii engleze ca a doua limbă (limbă secundară), care la rândul lor ajută la formarea tinerilor specialiști/ viitorii pedagogi/ studenții stagiari aflați la început de carieră în achiziționarea unor deprinderi atât teoretice cât și practice. Familiarizarea cu aceste teorii va duce la simplificarea implimentării unor principii didactice stimulative și încurajăm chiar și remodelarea/reînnoirea metodelor de predare pentru a putea dezvolta și educa adolescenți/tineri independenți care să fie conștienți de necesitățile/nevoile personale, astfel ajutând la dezvoltatea gândirii și reflecției lor critice a acestora. Ajustarea și perfecționarea metodelor de predare este un process continuu deoarece și educabilii secolului XXI sunt total diferiți de cei care au experimentat pedagogia Comenius, Jean-Baptiste de La Salle, Johann Heinrich Pestalozzi, Fernand

Deligny, Maria Montessori, John Dewey s.a. și cu siguranță tempoul dezvoltării tehnologiei are un rol deosebit în aceasta. Dat fiind faptul că vorbim de generații diferite, putem foarte ușor trece la remodelarea pedagogiilor clasice astfel îndreptându-ne atenția către pedagogia de tip nou unde mediul de învățare și intervențiile cadrelor didactice în sensul implementării unor activități stimulative pot rezona cu stilul de învățare ale educaților sec. XXI.

Tehnicile, strategiile și metodele utilizate în predarea limbii engleze au fost și vor continua să progreseze din cauza dinamismului, digitalizării, competitivității, intereselor și nevoilor celor ce doresc să facă față diferitor situații din domeniul profesional și personal cu orientare către viitor, cei ce tind spre o perfecționare educațională. Formarea continuă reprezintă îmbogățirea, adecvarea și actualizarea competenței dobândite în formarea noastră inițială, în scopul realizării, în condiții optimale a obligațiilor didactice [1, p.145]. Engleza este vitală pentru cei din domeniul educației deoarece programele de studii, știință și cercetare sunt în limba engleză. Crescuți și educați într-o eră interculturală și având acces la toate tehnologiile avansate, competența noastră profesională devine cheia viitorului nostru; deci formarea cadrelor didactice din perspectiva pedagogiei moderne devine ținta sistemului educațional.

Consecințele pandemiei COVID-19 reprezintă acele dovezi care au demonstrat vulnerabilitatea noastră față de tot ce înseamna progres și tehnologii informaționale. Cu siguranță majoritatea cadrelor didactice dar și studenții care au experimentat imersia on-line au putut simți lipsa elementului dinamic și afectiv ale lecțiilor, și ne-am convins de faptul că o limbă străină nu poate fi învățată on-line, poate doar parțial. Însă noi, ca ființe umane, avem acea tendință înnăscută, acea forță interioară care ne ajută să ne adaptăm noilor cerințe educaționale, să ne reeducăm, să ne reprofilăm și să ne autodezvoltăm odata cu progresul și să facem față provocărilor fenomenului de globalizare și digitalizare odată cu apariția schimbărilor ce au loc atât la nivel economic, politic și educational cât și la nivel psihosociologic. Deci, ce aptitudini se cer a fi dezvoltate atunci când vorbim de un cadrul didactic competent? V.Guțu, dr.hab. subliniază competențele/calitățile-cheie de care trebuie să dea dovadă viitorul profesor [2, p.8]:

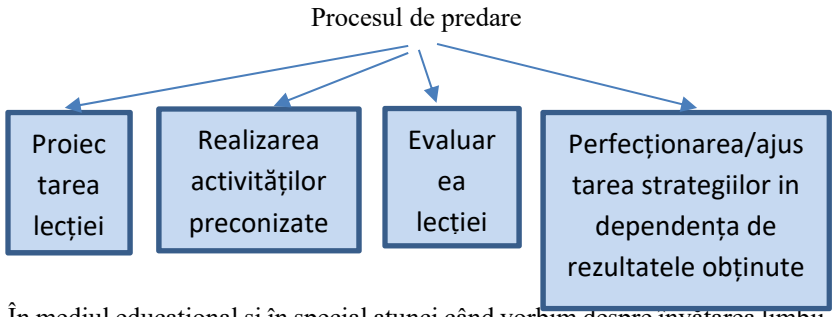
- Pregătirea de specialitate temeinică;
- Aptitudini de creație științifică;
- Orizont cultural larg;
- Competență, tact și măiestrie pedagogică;
- Capacitate de perfecționare profesională continua;
- Profil moral-cetățenesc impecabil;
- Capacități manageriale.

În urma unui sondaj efectuat de către T.Repida, „*profesorul ideal*” în opinia studenților are următoarele caracteristici, care adăugate la cele sus menționate ajută la descrierea portretului unui cadru didactic perfect [3, p.225]:

- Relații de cooperare;
- Empatie;
- Inteligență;
- Evaluare obiectivă;
- Vocabular bogat/bun orator;
- Creativ și original;
- Simțul umorului;
- Sociabil/comunicabil.

Observăm astfel că rolul unui cadru didactic competent este vast, iar responsabilitățile lui presupun nu doar flexibilitate comportamentală, ci și adaptabilitate față de cerințele/preferințele studenților; el trebuie să manifeste o gamă variată de calități ale personalității sale: *specialist, om de știință, om de cultură, pedagog, cetățean și manager.* I.O.Pânișoară afirmă că „oricât de bună nu ar fi cunoașterea pedagogică, ea rămâne irelevantă fără potențialul creativității pedagogice de a identifica soluțiile cele mai bune la problemele concrete cu care cadrul didactic se confruntă” [4, p.8].

Primul lucru de care avem nevoie pentru a acumula cunoștințe sau experiențe noi este încrederea în sine, în abilitățile proprii de a escalada acele bariere psihologice ce ne împiedică să apreciem potențialul propriu. Un mediu cultivat, digitalizarea materialelor educaționale, dorința de dezvoltare personală, respectful față de ceilalți, cooperarea și atitudinile noastre față de necunoscut reprezintă echipamentul esențial sau acei stimuli de care avem nevoie pentru a realiza și a schimba atitudini, pentru a remodela tehnicile de predare utilizate până în prezent. Procesul de predare-învățare a unei limbi străine nu reprezintă doar niște metode/tehnici care se învață teoretic și apoi se practică; există un echilibru și o etapizare în cadrul procesul de predare-învățare pentru a dobândi competențe la nivel de înțelegere, aplicare și experimentare a cunoștințelor care mai apoi vor ajuta la modelarea și dezvoltarea unui comportament lingvistic coerent și fluent al educatului. *Stabilirea unor obiective măsurabile*, *planificarea corectă a lecției, proiectarea tuturor activităților* în dependență de personalitatea subiecților, *evaluarea* celor studiate și într-un final *îmbunătățirea strategiilor* utilizate sunt de o importanță vitală atunci cand vorbim de succesul nostru profesional ca cadru didactic:

În mediul educațional și în special atunci când vorbim despre învățarea limbii engleze, tehnicile de instruire, diversitatea materialele (audio și prezentările grafice) joacă un rol deosebit de important. Următoarele principii se vor lua în calcul atuci când planificam lecția: **diversitatea materialelor**, **durata activităților** preconizate (ce este mult duce la plictis), **importanța informației** prezentate (concordanța cu necesitățile studentului), **verificarea cunoștințelor anterioare** asupra subiectului discutat (nu toți educații dețin același bagaj de cunoștințe generale), **supraîncărcarea lecției** cu diverse tematici (dozarea și repartizarea corectă a materialuli), **estimarea timpului** (caractere diferite, stiluri de învațare diferite, toate duc la o predare diferențiată care cere timp) [5, p.59].

În urma efectuării unui curs de perfecționare profesională cu profesorii de la universitatea Maryland, orașul Baltimore, subliniem importanța etapelor planificării lecției care trebuie să includă neapărat *obiectivele lecției* (SMART objectives), *sarcinile, activitățile*, *metodele* și *evaluarea* lecției în vederea succeslui profesional. Motivele pentru care se cere planificarea lecțiilor ajută să:

- ✓ Ne asigurăm că lecția corespunde nevoilor și intereselor studenților;
- ✓ Ne asigurăm că utilizăm o varietate de stiluri de învațare a studenților;
- ✓ Ne asigurăm că sunt urmați și respectați toți pașii în vederea desfășurării lecției;
- ✓ Ne asigură oportunitatea de a împărtăși și reflecta asupra practicilor noastre de predare;
- ✓ Permite profesorilor să fie mai siguri și flexibili pe durata lecției;
- ✓ Asigură luarea de notițe a materialului predat și reevaluarea acestuia;
- ✓ Ajută la ghidarea și informarea viitorilor specialiști în legătură cu ce a fost predat.

Pentru a fi siguri că rezultatele sunt pe măsura așteptărilor noastre și că toate obiectivele au fost atinse, evaluarea lecției este vitală, iar pentru aceasta este

nevoie de: 1) evaluarea cunoștințelor pe care studenții le-au însușit în timpul orei - lecția și-a atins obiectivele propuse (progresul realizat); 2) să înțelegem ce a fost bine și ce nu a mers bine (mijloacele didactice utilizat) - studenții au obținut rezultatețe dorite; 3) readaptarea materialele pentru succesul următoarei lecții - sarcinile și activitățile planificate au fost relevante și adecvate nivelului clasei/studentului.

Pentru a declanșa curiozitatea și pentru a trezi interesul față de lecție este nevoie de o pregătirea minuțioasă a *mediului* care ne va ajuta la predarea și învățarea calitativă și cantitativă, este necesară cu siguranță adaptarea metodelor de predare/stilurile de predare/tehnicile ce vor ajuta la facilitarea procesului de învățare care este la rândul său sprijinit/ încurajat de un cadru didactic competent și experimentat; personalizarea nevoilor lingvistice ale educaților, un mediu pozitiv înzestrat cu destule materiale didactice, materiale lingvistice care să satisfacă curiozitățile, interesele și necesitățile elevilor, material care să ajute la înțelegerea structurilor gramaticale și lexicale (organizatori grafici expuși în clasă), crearea celor mai bune condiții pentru a putea experimenta situații reale din viața de zi cu zi unde educatul se poate simți liber, să poată interacționa, să dorească să învețe și să simtă nevoia de a progresa. Nivelul emoțional al educaților este cel mai important factor în învățare și memorare. În mediul academic însă legăturile umane sunt mai puțin resimțite din cauza personalităților și nevoilor diferite ale studenților: „*nevoia de comunicare este aproape inexistentă, de unde șimotivația scăzută; ei învață pentru că trebuie"* [6, p.66]. Starea noastră psihologică când simți că dorești, că ești pregătit să obții acele abilități, cunoștințe noi, când ești pregătit să cooperezi în vederea atigerii scopului personal reprezintă starea optimă de învățare. Medicul psihiatru, George Lozanov, a fost sigur de acest lucru și a fost cel care a avut un succes răsunător în predarea limbilor străine cu ajutorul metodei sale sugestopedice.

Pedagogia Montessori încurajează dezvoltarea abilitaților individuale ale educaților în conformitate cu mottoul: „Ajuta-mă să fac singur!" Dat fiind faptul că fiecare individ este diferit de ceilalți și că fiecare deține diferite abilități și cunoștințe, necesitatea de a identifica *profilul personal*, *nevoile și motivele* de învățare a unei limbi străine ale educatului ajută la stabilirea corectă a tehnicilor și stilurilor de predare/învățare ale acestora. *Stilurile de predare/învățare* și *Teoria Inteligențelor Multiple* ale lui H. Gardner sunt de un ajutor absolut în vederea planificării activităților pentru lecție. Pentru a ne crea o imagine generală despre subiecții noștri și Multiplele Inteligențe pe care le posedă, putem apela la un simplu test care ar reliefa cumva cele mai relevante 3 categorii din totalul de 8 pe care le avem descrise de către Howard Gardner: *inteligența naturalistă, inteligența vizual spatială, inteligența lingvistică, inteligența logic-matematică, inteligența*

corporal-kinestezica, cea muzicală, interpersnală și intrapersonală. Următorul pas ar fi depistarea stilurilor de învățare a subiecților. Dat fiind faptul că există o multitudine de stiluri de învățare, cadrului didactic deja îi revine sarcina de a ajuta educatul în alegerea potrivită stiluli personal luând în calcul modul fiecăruia de receptare și asimilare a informațiilor predate. Cele mai des experimentate stiluri de învățare ar fi cele ale lui R. Lincksman care definesc următoarele caracteristici ale studenților [7, p.197]:

- **Studenții vizuali**: receptează informația preponderant prin văz, folosind materiale vizuale sau urmărind demonstrații în direct;
- **Studenții auditivi**: percep preponderent și eficient informația prin auz, vorbind, citind în voce, discutând sau procesând gândurile cu glas tare;
- **Studenții tactili**: receptarea informației se produce preferențial prin senzațiile pielii, prin pipăit, implicarea degetelor, prin percepții fizice sau emoționale;
- **Studenții kinestetici**: receptarea eficientă o asigură implicarea musculaturii grosiere, mișcarea, deplasarea în spațiu, explorarea și experimentarea.

O.Dandara menționează faptul că „motivația este nucleul care dirijează atât interesul, intensitatea cât și eficiența în activitatea profesională" [2, p.31]. Motivația face ca învățarea să se producă. Ea este determinată de următorii vectori: ***performanța, nivelul de aspirații, optimum motivațional, atribuirea cauzei și locul controlului, stima de sine, autoeficiența*** [7, p.109]. După autorul I. Neacșu, raportul dintre intensitatea motivației și nivelul performanței al studentului depinde de următorii factori pe care un cadru didactic ar trebui să le ia în calcul atunci când pregătește o lecție:

1. complexitatea activităților (simple, rutiniere, reproductive sau complexe, divergente, creative, euristice);

2. dificultatea sarcinilor (ușoare sau grele);

3. încrederea în propria capacitate de a învăța;

4. dispoziția afectivă;

5. nivelul angajamentului față de obiectul acțiunii;

6. calitatea efortului mental necesar și investit în acțiunea respectivă [8, p.158].

Dezvoltarea profesională a cadrului didactic reprezintă un proces continuu deoarece noi suntem educații care învață permanent. Un educat competent și inteligent, care are capacitatea de a se adapta oricărei situații neprevăzute va ști să se remodeleze pe sine însuși după cerințele educaționale și va urmări:

- ✓ Abilitatea de pune în relație informațiile anterioare cu cele inovative;
- ✓ Abilitatea de a se autoevalua în raport cu noile achiziții și cerințe;

- ✓ Mobilizarea cunoștințelor spre crearea unor relații productive;
- ✓ Echilibrarea cunoștințelor oferite și viața socială, științifică și culturală.

Metodologia procesului de învățământ este complexă, flexibilă, preocupată mereu de exigențele crescânde ale procesului de globalizare, a celor mai potrivite modalități de transmitere și asimilare a experiențelor umane. Reconsiderările asupra metodelor de instruire este cheia către achiziționarea unor dezvoltări pluridirecționale, către remodelarea metodelor clasice de predare/învățare către cele activ-participative care la rândul lor să poată dezvolta gândirea productivă a educatului, unde el are abilitatea de a pune și totodată de a rezolva aceste probleme, un educat care să știe să analizeze, să interpreteze rezultatele acțiunilor personale. Promovarea metodologiei centrate pe student, pe interesele și nevoile acestuia, reorientarea către învățarea și dezvoltarea profesională continuă, autoevaluarea sunt dezideratele care asigură formarea unor cadre didactice puternice, creatoare cu o gândire critică ce ajută studentul să se adapteze noilor cerințe ale sistemului educațional și să-și atingă scopurile profesionale. Astazi, gândirea critică, mai mult ca niciodată, se cere a fi valorificată, este un obiectiv esențial în educația sec.XXI.

Referințe bibliografice:

1. COJOCARU M., PAPUC L., SADOVEI L. *Teoria Instruirii: ghid metodologic.* Chișinău, UPS „I. Creangă", 2006
2. CUNIȚĂ A., DRĂGHICESCU J. [et.al] *Predarea și învățarea limbilor străine în România în perspectivă europeană*, ed. Alternative, 1997
3. DANDARA O., Bocancea V. *Rolul factorului motivational în formarea profesională a viitorilor profesori* în: Conferințele Educația QUA VADIS, Chișinău, PRO DIDACTICA, 2003
4. FOCȘA-SEMIONOV S., *Învățarea academică independentă și autoreglată,* CEP USM, 2009
5. GUȚU V. *Modelul universitar de formare inițială a cadrelor didactice: repere conceptuale, diagnostic și prospective* în: Conferințele Educația QUA VADIS, Chișinău, PRO DIDACTICA, 2003
6. NEACȘU I. *Neurodidactica învățării și psihologia cognitivă*, Polirom, București, 2019
7. NICULESCU E. *Învățarea limbilor „fără învățare"*, București, ed. Didactică și Pedagogică, 2009
8. PÂNIȘOARĂ I.O. *Profesorul de succes: 59 principii de pedagogie practică",* Iași: Polirom, 2015